

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Alkoholismus a jiné závislosti rodičů – právní reakce a prevence OSPOD“

**Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR
Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí**

**Termín a místo konání: 9. prosince 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Závislosti rodičů patří k nejvýznamnějším rizikovým faktorům, které ohrožují zdravý vývoj dítěte. Alkoholismus, užívání drog, patologické hráčství nebo jiné formy závislosti mají dopad nejen na samotného rodiče, ale i na stabilitu rodiny, péči o dítě a bezpečí domácího prostředí. Děti rodičů se závislostí jsou vystaveny zvýšenému riziku zanedbávání, domácího násilí, chudoby, psychických potíží i převzetí rizikových vzorců chování. Pro OSPOD představuje tento problém jednu z nejčastějších a zároveň nejnáročnějších oblastí práce, protože vyžaduje včasné rozpoznání, komplexní posouzení a vyváženou reakci. Právní rámec se opírá o OZ, ZSPOD, ZŘS a OSŘ, které poskytují nástroje k ochraně dítěte, včetně možnosti omezení rodičovských práv, stanovení dohledu, nařízení ústavní výchovy nebo využití předběžných opatření a prozatímních rozhodnutí. Tyto nástroje je nutné aplikovat v souladu s Úmluvou o právech dítěte a s Obecnými komentáři Výboru OSN pro práva dětí, které zdůrazňují nejlepší zájem dítěte, právo na život a rozvoj a právo být slyšeno. Seminář se zaměří na to, jak správně vyhodnotit míru ohrožení dítěte, jaké právní prostředky má OSPOD k dispozici, jak spolupracovat se školami, zdravotnickými zařízeními a adiktologickými službami a jak předcházet sekundární viktimizaci dítěte. Zvláštní pozornost bude věnována prevenci, protože nejúčinnější ochranou dítěte je včasná podpora rodiny ještě před tím, než dojde k závažným poruchám péče. Účastníci získají praktické nástroje pro

každodenní praxi, inspiraci z kazuistik a metodické doporučení pro zvládání složitých případů závislostí rodičů.

Po absolvování programu bude účastník schopen:

- vysvětlit právní rámec ochrany dítěte při závislostech rodičů
- propojit národní úpravu s Úmluvou o právech dítěte a komentáři Výboru OSN
- rozpoznat znaky ohrožení dítěte v rodině se závislostí
- posoudit míru rizika a potřebu okamžité intervence
- připravit návrhy vhodných opatření k ochraně dítěte
- spolupracovat s rodiči na zlepšení péče o dítě
- koordinovat činnost se školou, zdravotnictvím a adiktologickými službami
- zajistit, aby dítě bylo slyšeno a respektováno v řízení
- zpracovat kvalitní zprávy a podklady pro soud
- využít předběžná opatření a prozatímní rozhodnutí v praxi
- nastavit preventivní opatření v rodině a komunitě
- předcházet stigmatizaci dítěte a zachovat jeho důstojnost
- využít multidisciplinární spolupráci a případové konference
- orientovat se v judikatuře k problematice závislostí rodičů
- aplikovat zásadu nejlepšího zájmu dítěte při každém rozhodnutí

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Úvod do problematiky závislostí rodičů

- Alkoholismus jako nejčastější závislost rodičů
- Užívání drog a jeho dopady na rodinu
- Patologické hráčství a dluhové problémy
- Vliv závislostí na péči o dítě
- Riziko zanedbávání a domácího násilí
- Psychické dopady na dítě
- Dlouhodobé vzorce chování přenášené na děti
- Mezinárodní srovnání

2. Právní rámec ochrany dítěte

- Povinnosti rodičů podle OZ
- Kompetence OSPOD podle ZSPOD
- Procesní možnosti ZŘS a OSŘ
- Úmluva o právech dítěte a její zásady
- Obecné komentáře Výboru OSN pro práva dětí
- Judikatura českých soudů k zanedbávání péče
- Mezinárodní standardy v ochraně dětí
- Přezkoumatelnost zásahů státních orgánů

3. Rozpoznávání rizik

- Signály problémů s alkoholem u rodičů
- Znaky drogové závislosti a jejich vliv na dítě
- Indikátory patologického hráčství

- Role školy při odhalení problému
- Podněty od sousedů, příbuzných a obce
- Screeningové metody v sociální práci
- Spolupráce s odbornými službami
- Etické otázky při vyhodnocování

4. Úloha školy

- Povinnost oznámení OSPOD
- Rozpoznání změn chování dítěte
- Podpora dítěte v kolektivu
- Spolupráce se školním psychologem
- Ochrana důvěrnosti informací
- Prevence stigmatizace dítěte
- Kazuistiky z praxe škol
- Koordinace s rodiči a OSPOD

5. Role OSPOD

- Přijetí podnětu a šetření v rodině
- Posouzení míry ohrožení dítěte
- Volba vhodných opatření na ochranu dítěte
- Práce s rodičem závislým na alkoholu nebo drogách
- Návrhová činnost vůči soudu
- Dokumentace a monitorování situace
- Multidisciplinární spolupráce
- Etická dilemata v praxi OSPOD

6. Úloha zdravotnictví a odborných služeb

- Adiktologická a psychiatrická péče
- Spolupráce pediatrů a praktických lékařů
- Hospitalizace rodiče a dopady na dítě
- Povinnost informovat OSPOD
- Multidisciplinární léčba a zapojení rodiny
- Právní rámec sdílení zdravotnických údajů
- Souhlas rodiče se zapojením do léčby
- Limity kapacit odborných služeb

7. Rodiče a jejich odpovědnost

- Právní povinnosti vyplývající z OZ
- Podpora rodičovských kompetencí
- Konflikty mezi rodičem a institucemi
- Možnost omezení rodičovských práv
- Podpora širší rodiny v péči o dítě
- Edukace rodičů o dopadech závislosti
- Motivace k léčbě a její právní aspekty
- Zohlednění zájmu dítěte při práci s rodičem

8. Soudní ochrana dítěte

- Řízení o opatřeních na ochranu dítěte
- Předběžná opatření a prozatímní rozhodnutí
- Ústavní a ochranná výchova
- Omezení nebo zbavení rodičovských práv
- Úloha kolizního opatrovníka
- Procesní garance dítěte v řízení

- Judikatura k ochraně dětí rodičů se závislostí
- Přezkum a změna soudních opatření

9. Procesní práva dítěte

- Právo být slyšeno a respektováno
- Právo na právní pomoc
- Ochrana soukromí a důstojnosti
- Přiměřenost opatření věku a vyspělosti
- Účast dítěte v rozhodování o své situaci
- Mechanismy stížností a opravných prostředků
- Zajištění psychologické podpory dítěti
- Prevence sekundární viktimizace

10. Prevence závislostí v rodině

- Programy prevence na školách
- Osvěta zaměřená na rodiče
- Mediální gramotnost a prevence gamblingu
- Podpora zdravého životního stylu v rodině
- Zapojení komunitních služeb
- Programy včasné intervence
- Osvětové kampaně
- Systémová opatření státu a obcí

11. Rizika a dilemata v praxi

- Podcenění vlivu závislosti na dítě
- Konflikt mezi respektem k rodiči a ochranou dítěte
- Riziko stigmatizace dítěte
- Neochota rodiče spolupracovat
- Nedostatečné kapacity služeb
- Etická dilemata při zásahu proti vůli rodiče
- Chybějící prevence v komunitě
- Riziko nadužívání represivních opatření

12. Kazuistiky a metodické závěry

- Modelové případy z praxe OSPOD
- Úspěšné příklady podpory rodin
- Selhání opatření a poučení z chyb
- Restorativní přístup v práci s rodinou
- Doporučení pro metodické vedení pracovníků
- Inspirace z mezinárodní praxe
- Vzorové postupy multidisciplinární spolupráce
- Shrnutí a akční kroky účastníků